

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ (ВІЙСЬКОВОЇ) АДМІНІСТРАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ОГРАЗАНСЬКИЙ Владислав

Мукачівський державний університет

<https://orcid.org/0009-0003-9100-126X>

e-mail: ogr_1994@ukr.net

У статті проаналізовано реальний стан планування і реалізації регуляторної діяльності Закарпатської обласної державної (військової) адміністрації в умовах воєнного стану. Доведено беззаперечну важливість здійснення регуляторної діяльності органами влади та місцевого самоврядування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення. Виявлено, що регуляторна діяльність в цілому відповідає нормам українського законодавства щодо встановлення правил здійснення економічної діяльності для покращення бізнес-середовища. Показано, що це дозволило забезпечити прийнятні умови життєзабезпечення внутрішньо переміщених осіб та організувати допомогу в релокації бізнесу. Виявлено недоліки організації планування та реалізації регуляторної діяльності щодо подання звітності до Державної регуляторної служби України та дотримання вимог до планування і моніторингу досягнення кількісних і якісних показників результативності регуляторних актів. Рекомендовано сконцентрувати увагу на найбільш вразливих видах економічної діяльності. Подальші дослідження запропоновано здійснювати для аналізу можливого впливу регуляторних проєктів на покращення соціально-економічного середовища.

Ключові слова: регуляторний акт; обласна державна (військова) адміністрація; показники результативності; соціально-економічне середовище; суб'єкти економічної діяльності.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2024-14-21>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Конституцією України визначено право законодавчої та виконавчої гілок влади на здійснення регуляторної діяльності [1, ст. 6] для забезпечення стратегічних цілей соціально-економічного розвитку шляхом встановлення моделі взаємодії між органами влади та суб'єктами економічної діяльності [2]. В умовах воєнного стану обласні державні (військові) адміністрації діють в межах повноважень, визначених законами України [3-6] та роз'яснень Державної регуляторної служби України (ДРС) щодо особливостей регуляторної діяльності [7]. В межах євроінтеграційного вектору розвитку України для забезпечення вимог Угоди про асоціацію [8, ст. 378] впроваджено норми інструменту регуляторної політики SME-Test (М-Тест) [9] та оновлено методичне забезпечення аналізу регуляторних впливів [10]. Можна стверджувати, що на сьогодні регуляторна політика достатньо мірою інтегрована в соціально-економічне середовище всіх регіонів України. Поза тим, в умовах війни та післявоєнного відновлення економіки України актуалізується нагальна проблема оптимізації адміністративно-регуляторних впливів на суб'єктів економічної діяльності для запобігання економічно неефективним регуляторним актам, що потребує ретельного аналізу вигід і витрат для пошуку оптимальних моделей регулювання. Особливого значення ця проблема набуває в регіонах, де внаслідок війни різко збільшилися як кількість населення, так і кількість суб'єктів економічної діяльності.

ДРС України системно аналізує дотримання вимог законодавства з боку органів виконавчої влади щодо планування регуляторної діяльності обласними державними (військовими) адміністраціями, стану підготовки, обговорення і погодження проєктів регуляторних актів, їх прийняття та результативності. Тим не менше, зустрічаються випадки, коли надані обласними адміністраціями документи підготовлені формально, без врахування вимог методичних рекомендацій ДРС [10], без відображення всіх аспектів регуляторної діяльності. Серед типових недоліків в інформаційних повідомленнях державних адміністрацій ДРС України відзначає нехтування кількісними та якісними показниками результативності регуляторного акта, некоректність результатів відстеження результативності через некоректні методи аналізу, відсутність висновків щодо досягнення задекларованих цілей. Враховуючи наведене вище, а також лідерство Закарпатської області щодо організації проживання для внутрішньо переміщених осіб, що призвело до збільшення наявного населення на 30% [11] та інформацію ДРС про відсутність відповідної звітності з боку органів виконавчої влади області впродовж 2022-2023 рр. [12, с. 14], надзвичайно важливо проаналізувати стан і результативність регуляторної діяльності на прикладі Закарпатської обласної державної (військової) адміністрації.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

На сьогодні в науковому просторі є незначна кількість досліджень, присвячених проблемам регуляторної діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування. Найбільш інформативними для нашого дослідження є роботи А. Мельник [13], яка розглядає регуляторну політику в контексті розвитку територіальних громад; Г. Разумової [14], яка представила ґрунтовне дослідження принципів регуляторної політики розвитку економіки, М. Дурмана [15], який чітко визначив інструменти регуляторного впливу органів місцевого самоврядування. Також слід відзначити дослідження балансу між регулюванням і дерегуляцією, яке представив А. Береза [16] та аналіз регуляторної політики в контексті економічної безпеки, запропонований Т. Вишнівською та Н. Бондарчук [17].

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Незважаючи на вагомий результати вказаних досліджень, у науковому середовищі практично відсутні роботи, присвячені проблемам регуляторної діяльності конкретних органів влади і місцевого самоврядування, що зумовлює необхідність здійснення відповідних досліджень.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є аналіз реального стану планування і реалізації регуляторної діяльності Закарпатської обласної державної (військової) адміністрації та визначення шляхів її удосконалення в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення економіки України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Закарпатська область, яка вважається географічним центром Європи (м. Рахів), межує з Угорщиною, Словаччиною, Польщею та Румунією, забезпечуючи транскордонні зв'язки України з країнами ЄС. Відповідно до адміністративно-територіального устрою України [18], область включає 6 районів: Берегівський (10 ОТГ), Мукачівський (13 ОТГ), Рахівський (4 ОТГ), Тячівський (10 ОТГ), Ужгородський (14 ОТГ) та Хустський (13 ОТГ). Станом на 01.02.2022 (останні офіційно оприлюднені дані) населення області становило 1243,7 тис. ос. Стратегічні плани і програми органів виконавчої влади та місцевого самоврядування спрямовані на сприяння розвитку підприємництва, залучення інвестицій, житлове будівництво, відтворення та збереження соціокультурного надбання громади.

В умовах повномасштабного вторгнення рф в Україну основна організаційна діяльність Закарпатської обласної військової адміністрації (ЗОВА) спрямовується на забезпечення оборонних потреб України, захист безпеки населення та формування регулятивних засад стійкого економічного розвитку. Про це беззаперечно свідчать реалізовані ЗОВА заходи, які у 2022-2024 рр. дозволили забезпечити допомогу ЗСУ (близько 60% обласного бюджету спрямовується на сектор безпеки й оборони та на ліквідацію наслідків збройної агресії рф [19], організувати життєзабезпечення понад 126,5 тис. внутрішньо переміщених осіб [11] та створити умови для релокації бізнесу [20]. Слід зазначити, що зусилля ЗОВА з підтримки релокаційного бізнесу виявились корисними для соціально-економічного стану Закарпатської області, адже у 2021 р. обласний бюджет на 60% був дотаційним, тоді як за результатами 2023 р. рівень державних дотацій склав близько 25% (табл. 1).

У відповідності до принципів передбачуваності та послідовності, ЗОВА розглядає і затверджує щорічні плани діяльності з підготовки проєктів регуляторних актів. Зокрема, станом на початок 2024 р. перелік чинних регуляторних актів ЗОВА включає 7 регуляторних актів, розробниками яких були її структурні підрозділи. Проведений нами аналіз свідчить, що у 2022 р. було погоджено запланований ще у 2020 р. регуляторний акт "Про внесення змін до розпорядження голови облдержадміністрації від 27.11.08 № 775", який стосувався граничних торговельних надбавок на харчові продукти для навчальних закладів. Цим актом питання постачання харчової продукції в загальноосвітні, професійно-технічні та вищі навчальні заклади було приведено у відповідність до норм чинного законодавства щодо контролю за встановленням суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі цін на окремі види товарів на період воєнного стану [22]. На 2023 р. було заплановано 3 регуляторних акти:

- "Про затвердження Правил плавання для малих, спортивних суден і водних мотоциклів та використання засобів для розваг на воді у Закарпатській області";
- "Про заходи із забезпечення у 2023 році протипожежного захисту місць збирання та зберігання врожаю, зернових і грубих кормів";

- “Про розмір плати за участь у конкурсі із визначення автомобільних перевізників на міжміських і приміських автобусних маршрутах загального користування, організатором на яких є обласна державна адміністрація – обласна військова адміністрація”.

Таблиця 1

**Виконання обласного бюджету Закарпатської області
за доходами та видатками у 2019-2023 рр. (млн грн)**

Показники	Роки					2023 до 2021	
	2019	2020	2021	2022	2023	±	± %
Доходи, у т.ч.	6650,9	3138,0	3138,0	3225,7	3206,7	-3444,2	-51,8
- податкові надходження	709,7	757,6	757,6	938,6	1550,6	840,9	+118,5
- плата за надання адміністративних послуг	29,7	31,0	30,1	34,4	35,9	6,2	+20,9
- рентна плата за користування надрами та спеціальне використання води	12,6	13,9	15,6	13,9	17,6	5	+39,7
Дотації з державного бюджету	832,9	595,6	555,5	508,3	373,4	-459,5	-55,2
Видатки без урахування трансфертів до інших бюджетів	2605,0	2104,5	2605,3	2530,5	3261,4	656,4	+25,2
Профіцит (+) або дефіцит (-) бюджету	-4045,9	-1033,5	-532,7	-695,2	54,7	X	X

Джерело: сформовано і розраховано автором за [21]

Однак з трьох запланованих ЗОВА розробило і погодило із ДРС України лише «Правила плавання для малих, спортивних суден і водних мотоциклів та використання засобів для розваг на воді у Закарпатській області», які у межах області поширюються на власників і користувачів вказаних суден та власників і персонал баз для їх стоянки (крім суден в складі ЗСУ). Зазначимо, що всі річки області, а їх налічується 9424, належать до басейну Тиси. Крім того, на території області розташовано 137 озер, 9 водосховищ та 584 ставки. Малі судна використовуються для рибальства, риборозведення, відпочинку та патрулювання.

Таблиця 2

Кількість діючих суб'єктів господарювання у Закарпатській області за видами економічної діяльності у 2019-2023 рр.

Показники	Роки					2023 до 2021	
	2019	2020	2021	2022	2023	±	± %
Всього, у т.ч.:	50608	49923	47946	45447	48761	-1847	-3,6
- сільське, лісове та рибне господарство	2429	1934	1827	1407	1407	-1022	-42,1
- промисловість	3495	3500	3274	2873	3015	-480	-13,7
- будівництво	1419	1480	1414	1253	1386	-33	-2,3
- оптова та роздрібна торгівля	25211	24563	22888	21376	22376	-2835	-11,2
- транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	2926	2833	2689	2875	3297	371	+12,7
- тимчасове розміщування й організація харчування	3614	3597	3418	3123	3409	-205	-5,7
- інформація та телекомунікації	1993	2309	3060	3370	3565	1572	+78,9
- фінансова та страхова діяльність	220	235	257	247	262	42	+19,1
- операції з нерухомим майном	1936	1848	1789	1733	1916	-20	-1,0
- професійна, наукова та технічна діяльність	2392	2405	2359	2380	2793	401	+16,8
- діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	1099	1071	969	891	994	-105	-9,6
- освіта	169	207	245	281	349	180	+106,5
- мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	320	345	346	322	361	41	+12,8
- надання інших видів послуг	2430	2489	2335	2206	2297	-133	-5,5

Джерело: сформовано і розраховано автором за [23]

Слід вказати, що економіка Закарпатської області представлена підприємствами із заготівлі й переробки деревини, виробництва харчових продуктів, машинобудування, санаторно-курортного обслуговування, аграрного виробництва (табл. 2). Разом з тим, кількість аграрних підприємств в області за період 2019-2023 рр. скоротилась на 3,6%, а з 1407 діючих суб'єктів аграрного напрямку суто рибальством займались в 2023 р. лише 5, з них 4 – фізичних осіб-підприємців. Таким чином, залишається не зовсім зрозумілою нагальність Розпорядження ЗОВА № 788 від 05.09.2023 про затвердження саме цього регуляторного акту під час повномасштабної

війни.

Про недостатньо коректне розуміння регуляторної діяльності фахівцями ЗОВА може свідчити відхилення другого з представленої списку регуляторного акту. Відповідний проєкт розпорядження ДРС було визначено як такий, що не є регуляторним актом.

Що стосується третього запланованого на 2023 р. регуляторного акту, спрямованого на визначення розміру плати за участь у конкурсі для автомобільних перевізників, то його реалізацію було перенесено на I квартал 2024 р., однак у зазначений термін так і не було узгоджено, а відтак умови участі перевізників у конкурсі визначаються ухваленим у 2021 р. розпорядженням Закарпатської ОДА. Загалом слід вказати, що інших регуляторних актів на 2024 р. ЗОВА не планувала, а термін прийняття вказаного регуляторного акту знову перенесено, на цей раз на 2025 р.

Основна мета регуляторної діяльності полягає в створенні ефективних, прозорих, дієвих та економічно доцільних правил, здатних забезпечити сприятливе середовище для здійснення господарської діяльності. З представленої вище аналізу стає зрозуміло, що регуляторна діяльність ЗОВА практично не задовольняє цю мету, адже її планування є суб'єктивним і не ґрунтується на аналізі об'єктивних даних про результативність суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності (табл. 3).

Таблиця 3

Результативність суб'єктів господарювання у Закарпатській області за окремими видами* економічної діяльності у 2019-2023 рр.

Показники		Роки					2023 до 2021	
		2019	2020	2021	2022	2023	±	± %
Всього, у т.ч.:	1)	84904,1	88201,9	117380,3	109037,2	131054,2	46150,1	54,4
	2)	3803,8	3584,4	7870	6123,4	9097,2	5293,4	139,2
	3)	22494,2	29415,4	30536,8	33369,8	37858,3	15364,1	68,3
- сільське, лісове та рибне господарство	1)	2890,9	3011,4	4267,9	4461,3	2970,8	79,9	2,8
	2)	180,7	310,5	726,4	912,9	586,7	406	224,7
	3)	1118,3	1291,2	1824	1920,8	1180,2	61,9	5,5
- промисловість	1)	27891,6	29798	39652,6	39778,1	52994,9	25103,3	90,0
	2)	2132,7	1386,7	4474,7	1814,2	4910,5	2777,8	130,2
	3)	37700,4	44734,6	85935,9	37625	31137,5	-6562,9	-17,4
- будівництво	1)	3670,9	3705,7	3938,8	3653,2	4148,7	477,8	13,0
	2)	119,8	142	146,6	145,6	267,4	147,6	123,2
	3)	794,2	946,7	1229,9	1108,8	1044,3	250,1	31,5
- оптова та роздрібна торгівля	1)	32758,3	32652,2	42985,1	45219,7	50751,9	17993,6	54,9
	2)	611,5	697,1	870,5	1656,9	1415,3	803,8	131,4
	3)	3942	6689,5	5719,1	6748,7	5004,4	1062,4	27,0
- транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1)	8769	8603,4	11832,9	7213,5	8476,9	-292,1	-3,3
	2)	137,4	196,7	177,4	501,6	486	348,6	253,7
	3)	2061,9	1965,6	3497,9	2898,4	2434	372,1	18,0
- тимчасове розміщення й організація харчування	1)	1664	1452,7	2287,4	757,4	998,7	-665,3	-40,0
	2)	19,5	32,7	10,9	57,7	59,1	39,6	203,1
	3)	411	424,4	588,6	322,6	475	64	15,6
- інформація та телекомунікації	1)	334865,3	395417,1	528450,7	292105	337999,4	3134,1	0,9
	2)	26,6	26,3	27,5	39,2	55,4	28,8	108,3
	3)	523,9	644,5	945,4	312,2	485,7	-38,2	-7,3
- операції з нерухомим майном	1)	1482,2	1309,1	1928,1	1125	2476,1	993,9	67,1
	2)	349,4	108,6	756,1	229,1	547,8	198,4	56,8
	3)	765,6	668,2	1013,4	718,7	1694,2	928,6	121,3
- професійна, наукова та технічна діяльність	1)	1084,4	1242,5	1461,3	710,6	774	-310,4	-28,6
	2)	25,8	27,8	42,5	185,3	189,9	164,1	636,0
	3)	446,9	484,5	617,7	540,1	579,7	132,8	29,7
- діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	1)	768,8	849	1148,4	667,1	702,6	-66,2	-8,6
	2)	39,8	65,7	318	52,7	93,7	53,9	135,4
	3)	405,6	460	550,5	333,9	347,9	-57,7	-14,2

Примітки: * - з аналізу виключено види економічної діяльності, щодо яких повністю або частково відсутні офіційні статистичні дані

1) обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання;

2) прибуток до оподаткування підприємств;

3) додана вартість за витратами виробництва.

Джерело: сформовано і розраховано автором за [23]

На нашу думку, в умовах воєнного стану і післявоєнної відбудови соціально-економічного

середовища Закарпатської області доцільно провести кореляційний аналіз для виявлення найбільш вразливих видів економічної діяльності і сконцентрувати регуляторний вплив саме на цих питаннях, забезпечивши оптимальне втручання ЗОВА в діяльність суб'єктів господарювання. При цьому координацію регуляторних впливів з боку органів виконавчої влади ми рекомендуємо здійснювати у тісній взаємодії з інститутами громадянського суспільства, представниками підприємництва та потенційними інвесторами проєктів оновлення економіки області.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

За результатами нашого дослідження можна стверджувати, що в цілому регуляторна діяльність ЗОВА відповідає нормам чинного українського законодавства і переслідує мету покращення бізнес-середовища шляхом встановлення чітких та прозорих правил здійснення економічної діяльності. Під час воєнного стану це повною мірою дозволило забезпечити прийнятні умови життєзабезпечення великої кількості внутрішньо переміщених осіб без погіршення соціально-економічного тла в області. Також позитивними є зусилля ЗОВА з допомоги в релокації бізнесу з областей, які потерпають від тимчасової окупації, бойових дій чи знаходяться в зоні високого ризику таких подій. Водночас, ми виявили значні системні недоліки організації планування та реалізації регуляторної діяльності ЗОВА. Насамперед, це неподання звітності впродовж 2022-2023 рр. до ДРС, формальне ставлення до підготовки документів, недотримання вимог методичних рекомендацій ДРС щодо планування і моніторингу досягнення кількісних і якісних показників результативності регуляторних актів. Для виправлення ситуації запропоновано сконцентрувати увагу на найбільш вразливих до воєнних впливів видах економічної діяльності, виявивши їх за допомогою економіко-статистичного дослідження.

Отже, варто зазначити, що в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення важливість здійснення регуляторної діяльності органами влади та місцевого самоврядування є беззаперечною. Однак існує проблема низької результативності процесів регуляції, що потребує ретельного аналізу, зокрема в частині виявлення причин недостатньої уваги обласних державних (військових) адміністрацій до такої діяльності. Крім того, подальші дослідження можливостей впливу регуляторних проєктів на покращення соціально-економічного середовища будуть корисними під час розроблення планів післявоєнного відновлення економіки України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України. Документ 254к/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. (дата звернення: 14.11.2024)
2. Чуб А. В. Організаційно-правові аспекти державної регуляторної політики виконавчої влади в Україні. *Проблеми сучасних трансформацій. Економіка та управління*. 2022. № 4. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-03-04>.
3. Про місцеві державні адміністрації: Закон України № 586-XIV. Дата оновлення: 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>. (дата звернення: 14.11.2024)
4. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України № 1160-IV. Дата оновлення: 24.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>. (дата звернення: 14.11.2024)
5. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України від 12.05.2022 № 2259-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text>. (дата звернення: 14.11.2024)
6. Про правовий режим воєнного стану: Закон України № 389-VIII. Дата оновлення: 19.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>. (дата звернення: 20.11.2024)
7. Роз'яснення щодо особливостей підготовки проєктів регуляторних актів органами місцевого самоврядування, військово-цивільними адміністраціями та військовими адміністраціями, а також їх посадовими особами в умовах воєнного стану з урахуванням Закону України від 12.05.2022 № 2259-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану» / Державна регуляторна служба України, 2022. URL: https://www.drs.gov.ua/regulatory_policy/rozyasnennya-shhodo-osoblyvostej-pidgotovky-proektiv-regulyatornyh-aktiv-organamy-mistsevogo-samovryaduvannya-vijskovo-tsyvilnymy-administratsiyamy-ta-vijskovymy-administratsiyamy-takozh-yih-posado/. (дата звернення: 14.11.2024)

8. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.09.2014 № 1678-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-18#n2>. (дата звернення: 14.11.2024)
9. Better regulation toolbox / European Commission. 2023. URL: https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en. (дата звернення: 14.11.2024)
10. Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308. Документ 308-2004-п. Дата оновлення: 15.03.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/308-2004-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 15.11.2024)
11. Підтримка внутрішньо переміщених осіб на Закарпатті у цифрах / Закарпатська ОВА, 2024. URL: <https://carpathia.gov.ua/news/pidtrymka-vnutrishno-peremishchenykh-osib-na-zakarpatti-u-tsyfrakh>. (дата звернення: 15.11.2024)
12. Інформація про здійснення органами виконавчої влади державної регуляторної політики у 2023 році / Державна регуляторна служба України, 2024. URL: https://www.drs.gov.ua/regulatory_policy/informatsiya-pro-zdiysnennya-organamy-vykonavchoyi-vlady-derzhavnoyi-regulyatornoyi-polityky-u-2023-rotsi/. (дата звернення: 15.11.2024)
13. Мельник А. Регуляторна політика територіальних громад: реалії трансформаційного періоду. *Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах інноваційного розвитку економіки*: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (28 травня 2021 року, Тернопіль). Тернопіль: ЗУНУ, 2021. С. 120-125.
14. Разумова Г. В. Регуляторна політика розвитку національної економіки: теорія, методологія та практика: автореф. дис. ... доктора економічних наук : 08.00.03 / ІЕП НАН України. Київ, 2021. 40с.
15. Дурман М. О. Інструменти регуляторної діяльності органів місцевого самоврядування. *Науковий вісник: державне управління*. 2020. № 1 (3). С. 84-96. DOI: [https://doi.org/10.32689/2618-0065-2020-1\(3\)-84-96](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2020-1(3)-84-96)
16. Береза А. В. Регуляторна держава: пошук балансу між регулюванням і дерегуляцією. *Політологічний вісник*. 2019. № 82. С. 55-61. DOI: <https://doi.org/10.17721/2415-881x.2019.82.54-61>
17. Вишнівська Т. О., Бондарчук Н. В. Регуляторна політика в контексті забезпечення економічної безпеки України. *Управління соціально-економічним розвитком регіону та оцінка його ефективності в умовах децентралізації*: II Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція (30 квітня 2020 р., Житомир). Житомир: ЖІ МАУП, 2020. С. 72-76.
18. Про утворення та ліквідацію районів: Постанова Верховної Ради України № 807-ІХ. Дата оновлення: 07.09.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text>. (дата звернення: 15.11.2024)
19. 60% обласного бюджету Закарпаття спрямує на підтримку ЗСУ та сектор безпеки й оборони / Закарпатська ОВА, 2023. URL: <https://carpathia.gov.ua/news/60-oblasnoho-biudzhetu-zakarpattia-spriamuie-na-pidtrymku-zsu-ta-sektor-bezpeky-i-oborony>. (дата звернення: 15.11.2024)
20. На Закарпатті зараз перебуває 40% усього релокованого бізнесу України / Укрінформ, 2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3927077-na-zakarpatti-zaraz-perebuvaie-40-usogo-relokovanogo-biznesu-ukraini.html>. (дата звернення: 15.11.2024)
21. Звіти про виконання обласного бюджету / Закарпатська ОВА, 2024. URL: <https://carpathia.gov.ua/diyalnist/finansovij-blok/oblasnyi-biud>. (дата звернення: 16.11.2024)
22. Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1996 р. № 1548: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2022 № 223. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223-2022-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 16.11.2024)
23. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. 2024. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>. (дата звернення: 16.11.2024)

REFERENCES:

1. Constitution of Ukraine. Document 254k/96-BP. Update date: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. (access date: 14.11.2024)
2. Chub A. V. Organizational and legal aspects of the state regulatory policy of the executive branch in Ukraine. Problems of modern transformations. *Economics and management*. 2022. No. 4. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-03-04>.
3. On local state administrations: Law of Ukraine No. 586-XIV. Update date: 15.11.2024. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>. (access date: 14.11.2024)

4. On the principles of state regulatory policy in the sphere of economic activity: Law of Ukraine No. 1160-IV. Update date: 24.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>. (access date: 14.11.2024)

5. On amendments to certain laws of Ukraine regarding the functioning of the civil service and local self-government during the period of martial law: Law of Ukraine dated 12.05.2022 No. 2259-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text>. (access date: 14.12.2024)

6. On the legal regime of martial law: Law of Ukraine No. 389-VIII. Update date: 19.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>. (access date: 20.11.2024)

7. Clarifications on the features of the preparation of draft regulatory acts by local government bodies, military-civilian administrations and military administrations, as well as their officials under martial law, taking into account the Law of Ukraine dated 12.05.2022 No. No. 2259-IX "On Amendments to Certain Laws of Ukraine on the Functioning of the Civil Service and Local Self-Government during the Period of Martial Law" / State Regulatory Service of Ukraine, 2022. URL: https://www.drs.gov.ua/regulatory_policy/rozyasnennya-shhodo-osoblyvostej-pidgotovky-proektiv-regulyatornyh-aktiv-organamy-mistsewego-samovryaduvannya-vijskovo-tsyvilnyh-administratsiyamy-ta-vijskovymy-administratsiyamy-takozh-yih-posado/. (access date: 14.11.2024)

8. On Ratification of the Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand: Law of Ukraine dated 16.09.2014 No. 1678-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-18#n2>. (access date: 14.11.2024)

9. Better regulation toolbox / European Commission. 2023. URL: https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en. (access date: 14.11.2024)

10. On approval of methods for conducting impact analysis and monitoring the effectiveness of a regulatory act: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 11.03.2004 No. 308. Dokument 308-2004-p. Update date: 15.03.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/308-2004-%D0%BF#Text>. (access date: 15.11.2024)

11. Support for internally displaced persons in Transcarpathia in figures / Zakarpatska OVA, 2024. URL: <https://carpathia.gov.ua/news/pidtrymka-vnutrishno-peremishchenykh-osib-na-zakarpatti-u-tsyfrakh>. (access date: 15.12.2024)

12. Information on the implementation of state regulatory policy by executive authorities in 2023 / State Regulatory Service of Ukraine, 2024. URL: https://www.drs.gov.ua/regulatory_policy/informatsiya-pro-zdijsnennya-organamy-vykonavchoyi-vlady-derzhavnovi-regulyatornyi-polityky-u-2023-rotsi/. (access date: 15.11.2024)

13. Melnyk A. Regulatory policy of territorial communities: realities of the transformation period. Current problems of management and public administration in the context of innovative development of the economy: Materials of the II All-Ukrainian scientific and practical conference with international participation (May 28, 2021, Ternopil). Ternopil: ZUNU, 2021. P. 120-125.

14. Razumova H. V. Regulatory policy of the development of the national economy: theory, methodology and practice: abstract dissertation ... Doctor of Economic Sciences: 08.00.03 / IEP NAS of Ukraine. Kyiv, 2021. 40 p.

15. Durman M. O. Instruments of regulatory activity of local self-government bodies. *Scientific Bulletin: State Administration*. 2020. No. 1 (3). P. 84-96. DOI: [https://doi.org/10.32689/2618-0065-2020-1\(3\)-84-96](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2020-1(3)-84-96).

16. Bereza A. V. Regulatory state: finding a balance between regulation and deregulation. *Political science bulletin*. 2019. No. 82. P. 55-61. DOI: <https://doi.org/10.17721/2415-881kh.2019.82.54-61>.

17. Vyshnivska T. O., Bondarchuk N. V. Regulatory policy in the context of ensuring the economic security of Ukraine. Managing the socio-economic development of the region and assessing its effectiveness in the context of decentralization: II All-Ukrainian scientific and practical Internet conference (April 30, 2020, Zhytomyr). Zhytomyr: ZHI MAUP, 2020. P. 72-76.

18. On the formation and liquidation of districts: Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine No. 807-IX. Update date: 07.09.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text>. (access date: 15.11.2024)

19. 60% of the regional budget of Transcarpathia will be allocated to support the Armed Forces of Ukraine and the security and defense sector / Zakarpatska OVA, 2023. URL: <https://carpathia.gov.ua/news/60-oblasnoho-biudzhetu-zakarpattia-spriamuiena-pidtrymku-zsu-ta-sektor-bezpeky-i-oborony>. (access date: 15.11.2024)

20. 40% of all relocated businesses in Ukraine are now located in Transcarpathia / Ukrinform, 2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3927077-na-zakarpatti-zaraz-perebuvaie-40-usogo-relovakovanogo-biznesu-ukraini.html>. (access date: 15.11.2024)

21. Reports on the implementation of the regional budget / Zakarpatska OVA, 2024. URL: <https://carpathia.gov.ua/diyalnist/finansovij-blok-oblasnyi-biud>. (access date: 16.11.2024)

22. On Amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 25, 1996 No. 1548: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 6, 2022 No. 223. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223-2022-%D0%BF#Text>. (access date: 16.11.2024)

23. State Statistics Service of Ukraine. Official website. 2024. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (access date: 16.11.2024)

ANALYSIS OF THE REGULATORY ACTIVITIES OF THE TRANSCARPATHIAN REGIONAL STATE (MILITARY) ADMINISTRATION IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW

OGRAZANSKY Vladyslav
Mukachevo State University

The article is devoted to the urgent problem of optimizing administrative and regulatory impacts on economic entities to prevent economically inefficient regulatory acts, which requires a thorough analysis of benefits and costs to find optimal regulatory models. This problem is of particular importance in regions where, as a result of the war, both the population and the number of economic entities have sharply increased. It is found that the strategic plans and programs of the executive authorities and local governments of the Transcarpathian region are aimed at promoting the development of entrepreneurship, attracting investments, housing construction, and reproducing and preserving the socio-cultural

heritage of the community. The undeniable importance of regulatory activities by authorities and local governments under martial law and post-war recovery is proven. The real state of planning and implementation of regulatory activities of the Transcarpathian regional state (military) administration under martial law is analyzed. It was found that regulatory activity generally complies with the norms of Ukrainian legislation on establishing rules for carrying out economic activity to improve the business environment, 7 regulatory acts developed by structural units of the regional state (military) administration are in force. It was shown that this allowed to provide acceptable living conditions for internally displaced persons and to organize assistance in business relocation. Systemic shortcomings in the organization of planning and implementation of regulatory activity were identified regarding reporting to the State Regulatory Service of Ukraine and compliance with the requirements for planning and monitoring the achievement of quantitative and qualitative indicators of the effectiveness of regulatory acts. It is recommended to focus on the types of economic activity most vulnerable to military influences, identifying them using economic and statistical research. Further research is proposed to be carried out to analyze the possible impact of regulatory projects on improving the socio-economic environment.

Keywords: regulatory act; regional state (military) administration; performance indicators; socio-economic environment; economic entities.